การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการตัดสินใจชำระหนี้ระยะสั้นของเกษตรกรใน โครงการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยหลังสิ้นสุดโครงการ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม กับการตัดสินใจชำระหนี้ระยะสั้นของเกษตรกรหลังสิ้นสุดโครงการ พักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย และเพื่อทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกร ที่มีต่อโครงการพักชำระหนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ระยะเวลา 3 ปี (1 เมษายน 2544 – 31 มีนาคม 2457) ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 155 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบ สอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อ วิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าทดสอบไค-สแควร์ (Chi - Square test) ในการ ทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง มีอายุเฉลี่ย 50 ปี จบการศึกษาระคับ มัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 16 ปี พื้นที่ถือครองการเกษตรของตนเอง เฉลี่ย 1.8 ไร่ ที่คินเช่าเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 4.6 ไร่ กิจกรรมการเกษตรก่อนและหลังพักชำระหนึ้ ส่วนใหญ่ คือ ทำนาและทำสวน รายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อปี 30,162 บาท รายได้นอกภาค การเกษตรเฉลี่ยต่อปี 31,371 บาท รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี 59,171 บาท ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยต่อปี 63,909 บาท ค่าใช้จ่ายในปัจจัยการผลิตเฉลี่ยต่อปี 15,548 บาท ส่วนใหญ่เกษตรกรไม่มีการ ออมเงิน มีหนี้สินก่อนพักชำระหนี้เฉลี่ย 48,514 บาท หนี้สินในปัจจุบันเฉลี่ย 54,617 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพหลังพักชำระหนี้ เคยเข้าพบพนักงาน ธ.ก.ส.และ เจ้าหน้าที่เกษตร เฉลี่ย 7 ครั้ง/3 ปี ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉลี่ย 5 ครั้ง/3 ปี ส่วนใหญ่ ได้เข้าร่วมอบรมเทคโนโลยีแล้วนำมาปฏิบัติตาม เกษตรกรร่วมหารือกับเจ้าหน้าที่ในการกำหนด แผนการผลิตของตนเฉลี่ย 4 ครั้ง/3 ปี ส่วนใหญ่ได้ทำบัญชีฟาร์มแต่ยังไม่ถูกต้องและสมบูรณ์

นอกจากนี้ยังพบว่า การตัดสินใจชำระหนี้ระยะสั้นของเกษตรกรภายในระยะเวลา 1 ปีหลัง สิ้นสุดโครงการ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.0 ไม่สามารถชำระได้ภายในกรอบเวลา รองลงมาร้อยละ 27.1 ชำระเสร็จสิ้นแล้ว และร้อยละ 21.9 สามารถชำระได้ภายในกรอบเวลา

ผลการทคสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำการเกษตร สภาพการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร รายได้ภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร รายได้ รวมของครอบครัว การออมเงิน หนี้สินที่มีอยู่ก่อนพักชำระหนี้ การเข้าพบพนักงาน ธ.ก.ส. การเข้าพบเจ้าหน้าที่เกษตร และการทำบัญชีฟาร์ม มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจชำระหนี้ของ เกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 หรือ 0.01

ปัญหา และอุปสรรคตามความเห็นของเกษตรกรที่พักชำระหนี้ ได้แก่ ปุ๋ยและสารเคมี กำจัดศัตรูพืชมีราคาแพงแต่ผลผลิตราคาตกต่ำทำให้ขายผลผลิตไม่ได้กำไร ระยะเวลาของ โครงการพักชำระหนี้สั้นเกินไป เจ้าหน้าที่ได้ยากไม่เอาใจใส่เกษตรกรเท่าที่ควร ขาดที่ดินเพื่อ การเกษตร และเรื่องที่เจ้าหน้าที่นำมาอบรมเป็นเรื่องที่ไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

ABSTRACT

179285

The objectives of this research were to study loan repayment decision of small farmers after of the Grace Period Project, relationship between econonic and social factors and loan repayment decision of Small Farmers, and to identify problems, obstacles and recommendation of farmers concerning to the implementation to the project.

Population studied were 155 small farmers clients of Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives on three years grace period project at San Sai District, Chiang Mai Province. Data collection was conducted by the use of questionnaires. Descriptive Statistic used were Mean, Percentage, Maximum, Minimum and Standard Deviation for personal characteristic and socio-economic data and Chi-square was used for hypothesis testing.

From the study, it was found that sample group were average aged 50 years with primary educational level and average agricultural experience for 16 years and they had taken average 1.8 rai for their own and 4.6 rai for rent farming land area. It is also found that their agricultural activity before and after the Grace Period Project were rice and horticulture which yearly

agricultural farming income was at amount 30,162 Baht, yearly other income was at amount 31,371 Baht and yearly total income was at amount 59,171 Baht, yearly family payment was at amount 63,909 Baht and yearly agricultural payment was at amount 15,548 Baht. Most of them had not saving and they had debt before and after implement of this project at amount 48,514 Baht and 54,617 Baht respectively. The farmers were joined the developmental job project after the Grace Period Project, mostly had seen Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives official and Agricultural official average for 7 times per 3 years and had the official advice for 5 times per 3 years, mostly joined the technology training and participated in farm planning with the official average for 4 times per 3 years. Most of farmers done farming account but it not perfect.

Concerning their decision of loan repayment of short term credit for one year after the Grace Period Project was finished, it was found that 51 percent of farmer could not repay in one year, 27.1 percent of farmer had repaid and 21.9 percent of farmer could repay in one year.

From hypothesis testing, it was found that education, farming experience, agricultural land, agricultural income, other income, total income, saving, debt before implementation of this project, Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives official meeting, agricultural official meeting and farming account were related to the loan repayment decision at 0.05 or 0.01 level of significance.

The problem and obstacles concerning farmer who went for this services of the Grace Period Project were from the increased cost of fertilizers and pesticides but the agricultural product price were decreased. It had short term of the Grace Period Project and difficult to meet government official, and farmer didn't have own land for agriculture, and training program of extension workers didn't base on need of farmers.